

I Strålevernet innrømmer: har feilinformert om styrken på AMS-målerne

Denne teksten ble først publisert som bloggpost 03.05.2018 på <http://einarflydal.com>.

Statens strålevern innrømmer nå at de har feilberegnet smartmålerens sendestyrke i forhold til mobiltelefoner. Etaten har blandet målemetoder. I stedet for at sendestyrken fra målerne er mye svakere enn mobiltelefoner, slik Strålevernet hevdet, er den langt sterkere, slik EMF-Consult hevdet. Det tok et halvt års tid å få ut den innrømmelsen, og den er pakket så godt inn at den er nesten usynlig. Men den er kommet - etter purring. NVE, nettselskapene og kundene er blitt feilinformert. Smartmålerne er installert på falske premisser. Dette kan bidra til å forklare de mange historiene om akutte helseplager.

Bakgrunnen

Historien startet med at Strålevernet 21.08.2017 ga ut et "[faktaark](#)" om smartmålere der det ble hevdet at strålingen var langt svakere enn fra mobiler og så sjelden at den ikke kunne utgjøre noe helseproblem. Og dessuten lå strålingen jo langt under grenseverdiene. På Facebook-siden het det:

Strålingen fra de nye smarte strømmålerne som nå installeres i norske hus er så svak at det ikke er helsefarlig å få en slik hjemme. Det spiller ingen rolle hvor mange ganger i døgnet strømmåleren din sender data til nettselskapet - strålingen er fortsatt svak.

<http://bit.ly/2iv0Yqy>

Både jeg og andre har siden gang på gang pekt på at "faktaarket" var fullt av feil. (Se f.eks. min [bloggpost 24.08.2017](#), og se Hjortlands brev 25.08.2018 om kommentar på Facebook, som inngår i korrespondansen du finner vedlagt nedenfor):

For bare en meget liten del av *kommunikasjonsmengden* var jo tatt med i Strålevernets omtale: bare overføring av målerdata til netteier. Denne overføringen skjer bare hver time eller sjeldnere. Den øvrige kommunikasjonen, som skal holde det lokale trådløse nettverket mellom målerne ved like og endre det hvis forbindelser blir brutt, er slett ikke så sjelden, men nærmest konstant, spesielt i innkjøringsperioden. For målere av merket Aidon har signaleringen også *etter* innkjøring vært målt til hvert 0,6 sekund - døgnet rundt. Det betyr at vi ikke snakker om noen sjelden, men en *konstant biologisk belastning*.

Så gjaldt det *signalstyrken*: Slik Statens strålevern presenterte det både i sitt "faktaark" og ellers, var strålingen fra smartmålere angivelig *svært svak - langt svakere enn fra mobiler og svært langt under grenseverdiene*.

Både Hjortlands og min kritikk gikk ut på at grenseverdiene ikke er egnet til å fange opp de sider ved strålingen som skaper skade: Omfattende forskning dokumenterer - i strid med Strålevernets "kunnskapsgrunnlag" - at helseplager og -skader oppstår akutt og på lang sikt ved langt svakere stråling. Ikke minst når strålingen er pulset, slik strålingen fra målerne er. Den kritikken står fortsatt, og er ganske så omforent blant fagfolkene. Det er bare den snevre krets av næringstilknyttet og svak forskning som Strålevernet henger seg på, som forsvarer dagens grenseverdier og hevder at gjeldende grenseverdier er et vettugt verktøy til å beskytte folkehelsen.

Feil målemetode

Men så kom både Odd Magne Hjortland og Jostein Ravndal, begge EMF Consult, litt seinere med en ganske annen type skyts ([video fra foredrag på FELO-konferansen](#), for brev til Statens strålevern

25.11.2017 se vedlegget):

De påviste at Strålevernet hadde oversett at strålingen fra målerne regnes ut etter en annen målemetode enn strålingen fra målerne (e.r.p. versus e.i.r.p.). Strålevernet hadde blandet sammen målemetoder slik at forskjellen ble sterkt overdrevet.

Rett regnet sender en AMS-måler slett ikke svakere, men vesentlig sterkere enn en mobiltelefon i 3G- eller 4G-modus. Faktisk *tre ganger sterkere* - målt i samme avstand fra kilden og når begge sender for full styrke.

Statens strålevern hadde også sammenliknet slik at forskjellen ble gunstigst mulig: Man hadde sammenliknet med GSM (altså 2G), som nå bare utgjør en uvesentlig del av trafikken (5%), men sender kraftigere enn 3G og 4G. Også på den måten økte man forskjellen så AMS-målerens signaler skulle virke enda svakere i forhold.

Såvel NVE, netteiere og kunder var altså blitt feilinformert - selv utfra gjeldende grenseverdier. Deres vurderinger og aksepter er altså gjort på feil grunnlag.

EMF-Consult ba naturlig nok Strålevernet om å rette opp feilen overfor NVE og nettselskapene, slik at også NVE og nettselskapene kan rette sin informasjon videre. For hvordan skal nettselskapene og kundene vel ellers foreta informerte valg?

I følgeskrivet (epostmelding samme dato) kopler EMF-Consult den sterkere strålingen til at så mange henvender seg med helseplager som først dukker opp når målerne installeres: forklaringen synes å være strålingen. Derfor er dette akutt.

Odd Magne Hjortland, EMF-Consult, møtte bare taushet, men ga seg ikke: han skrev også om saken til NVE 14.01.2018, med kopier både til HOD og OED. Hva gjør så NVE? Jo, sender saken til Statens strålevern.

HOD vet nok

Så purret Hjortland etterhvert til NVE og Statens strålevern for manglende svar. HOD svarer avvisende til tanken om det kanskje er behov for en ny kunnskapsgjennomgang (18/191-3, 15.02.2018).

Det syntes åpenbart ikke HOD. Folkehelseavdelingen i HOD vet åpenbart nok - eller har kanskje den avdelingen for mye å forsvare? Avdelingsdirektør Elin Anglevik har jo i alle år forsvart grenseverdiene og fortalt folk med de mest åpenbare tilfeller av akutt intoleranse for elektromagnetisk eksponering at slikt kan de ikke bli syke av, og hun har dessuten familien i mikrobølgebransjen. Hennes bastante avvisninger har skapt stor forargelse og fortvilelse i mange år. I stedet for forsknings- og erfaringsbasert hjelp fra myndighetene henvises de til uførhet på vage diagnoser og enkelte må flytte til skogs for å komme seg i skjermede miljøer der de kan fungere normalt.

Innrømmelsen

Så kom svaret fra Statens strålevern. Det dukket opp nylig hos EMF-Consult, kan man lese ut av Strålevernets postjournal:

I brev av 18. april (se vedlegget nederst) innrømmer Statens strålevern at EMF Consult har hatt rett hele tiden, men pakker det inn så godt at innrømmelsen er omtrent ugjennomtrengelig. Man må nærmest være bibeltolker for å forstå det, men skreller man bort frasene forteller brevet at *Strålevernet medgir omsider at de nye målerne ved maks signalstyrke sender nesten tredobbelt så kraftig som 3G og 4G ved maks sendestyrke. Og det gjør de døgnet rundt, og langt oftere enn Strålevernet har gitt inntrykk av.*

Strålevernet forsøker så å hevde at i praksis betyr ikke forskjellen noe fordi målinger i felt viser så store variasjoner. Det dekker ikke over at feilen ble gjort, og nedenfor ser vi at Strålevernets argument ikke holder:

Også når de *ikke* går for full styrke, er signalene fra målerne langt sterkere enn fra mobiler. Bildet under viser en sammenlikning som EMF-Consult har gjort mellom to mobiler uten trafikk, og to smartmålere i normal drift. Dette mønsteret er nok til å forklare at så mange klager over plager som oppstår når målerne er installert - hva enten de visste at de kom eller ikke, og selv om de bruker mobil til daglig: målerne sender langt sterkere og langt oftere, også når man sover. Avstand til kildene er her 3 meter. Mange har målerne langt tettere på hodeputa, og flere målere i nærheten.

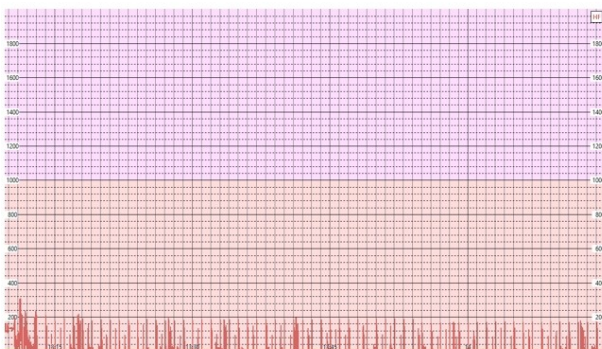
For å sammenligne de elektromagnetiske feltene fra mobiltelefon og de nye Smartmålerne (AMS) har EMF CONSULT gjennomført 1 times log på 3m avstand med identisk skalering på graf (maks 2.000 $\mu\text{W}/\text{m}^2$).

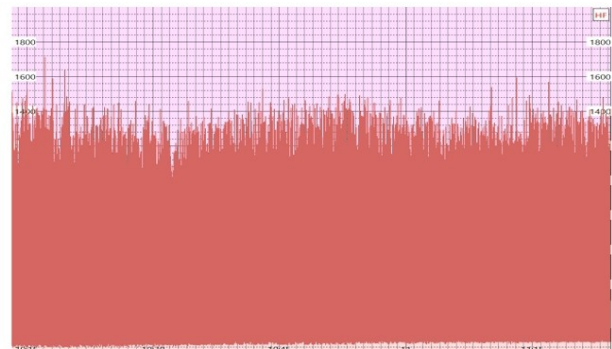
Log 1: Samsung S7 med kun GSM, uten wifi, Bluetooth og 4G (i passiv tilstand, telefonen bare ligger på bordet).

Log 3: Kamstrup AMS Slave (konsentratorpunkt)

Log 2: iPhone 7 med wifi, bluetooth, 4G og GSM (i passiv tilstand, telefonen bare ligger på bordet).

Log 4: AIDON AMS Slave

Fikenbladet til Statens strålevern er videre at strålingen uansett er så *svak* at feilene i regnestykkene og sammenlikningene ikke er vesentlige. Strålingen er uansett så lav i forhold til grenseverdiene.

Men også dette er direkte feil: en mobil holdt til hodet ligger tett opptil, eller over, de grenseverdiene som gjelder for slik eksponering. Står man tett ved et sikringskap plassert i entreen (som hos meg og svært mange andre) og prater med naboen, står man tett på måleren (eller antenna, som ofte er montert utenpå sikringskapet), kanskje bare 10 cm ifra.

Men enda viktigere er at grenseverdiene som nevnt er særdeles lite relevante, ettersom de 1) ikke er formet med noen ambisjon om å beskytte mot andre skader enn *akutte oppvarmingsskader*, og 2) ikke regner med alle de andre skademekanismer som det er godt dokumentert har virkning ved langt svakere stråling.

Opprydding nødvendig

Tilbaketoget bør være pinlig for etaten, og må selvsagt føre til at Strålevernet retter sin informasjon. Forskjellen er slett ikke uvesentlig. Den er tvert om meget vesentlig straks man skaffer seg et annet kunnskapsgrunnlag enn Strålevernet og lytter til hva verdens fremste forskere på feltet forteller og advarer om. (Kilder til dette fins overalt i mine bloggposter.)

Innrømmelsen må også føre til at NVE og nettselskapene snarest korrigerer sin informasjon til landets strømkunder - også til alle de som har fått installert smartmålere på feil premisser.

Hvem utførte egentlig regnestykkene til Statens strålevern? Var det NKOM? Strålevernets svar tyder på det. I så fall har både Statens strålevern og NKOM et problem. Var det et firma i smartmålerbransjen, et nettselskap eller et konsulentselskap? I så fall har bransjen ikke bare ett, men flere problem å rydde opp i.

Statens strålevern vil imidlertid ikke rette opp, i følge brevet. Det bør den etaten ikke få lov til å unndra seg. Skjer det ikke raskt - på Strålevernets nettsider og i skriv til NVE, HOD og Hdir og andre relevante - tror jeg at jeg sender klage til Sivilombudsmannen for forvaltningen over at Strålevernet er på ville veier og trekker både andre etater, nettselskaper, pressen og almenheten med seg i dragsuget. Det bør andre også gjøre. Det fins bare fem mulige alternative betegnelser på det som Strålevernet her forsøker seg på: svindel, dumskap eller "cover your ass". Og de er ikke gjensidig utelukkende.

Korrespondansen kan du lese her: [LANGSOM FERD MOT INNRØMMELSEN](#).

Einar Flydal, 3. mai 2018